

1853 – 1930

Харківський національний медичний університет
Наукова бібліотека

Ретпрєв Олександр Васильович

170 років з дня народження
видатного патофізіолога, професора,
завідувача кафедри загальної патології
медичного факультету
Імператорського Харківського університету
(Харківського національного
медичного університету)

Олександр Васильович Репрев народився 14(26) серпня 1853 р. біля м. Суздаль у сім'ї морського офіцера. Походить з нащадкових дворян Володимирської губернії

Олександр отримує середню освіту у Володимирській гімназії, але через політичні погляди його не допущено до випускних іспитів на атестат. Іспити складає у Тамбові у 1873 р.

У тому ж році юнак вступає до Медико-хірургічної академії (Петербург)

Після отримання диплома лікаря у 1878 р. Олександра Репрева направлено до діючої армії у Болгарію. Після підписання миру з Туреччиною молодий лікар повертається до Петербурга — його зараховано чиновником Військово-медичного відомства

У 1880 р. Олександр Васильович складає іспит на ступінь доктора медицини та отримує місце ординатора в Пензенській земській лікарні, де завідує родильним покоем, жіночим та дитячим відділеннями

З 1886 р. О.В. Репрєв працює на медико-адміністративних посадах у Петербурзі та одночасно приступає до наукової роботи в лабораторії Віктора Васильовича Пашутіна – основоположника патофізіології та засновника кафедри загальної патології Військово-медичної академії

В.В. Пашутін

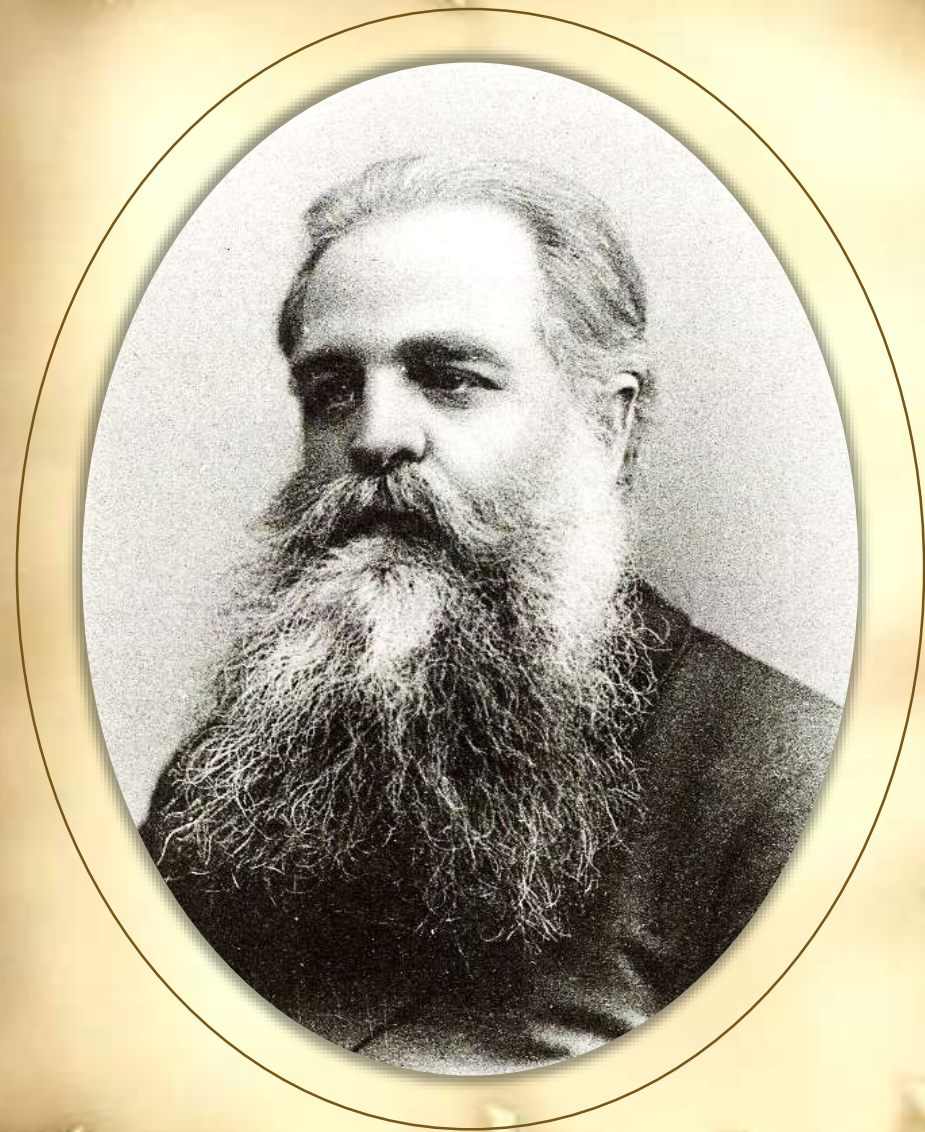
У 1888 р. вчений захищає дисертацію за темою
«Про вплив вагітності на обмін речовин у тварин.
Експериментальне дослідження, проведене
на кроликах, собаці та морській свинці»

У тому ж році Олександра Васильовича обрано
приват-доцентом кафедри загальної патології,
у 1890 р. – прозектором цієї ж кафедри

У 1891 р. О.В. Репрев – екстраординарний професор
кафедри загальної й експериментальної
патології Томського університету,
у 1892 р. – ординарний професор

Під час роботи у Томську (1891–1894)
Олександр Васильович вивчає проблеми
фізіології і патології статеві сфери, зокрема,
проявлення патологічної вагітності,
а також загальної патології

Влітку 1895 р. професора О.В. Репрева
переведено до Харкова

У 1895–1918, 1920–1925 рр. вчений керує кафедрою
загальної патології (з 1922 р. – патологічної
фізіології) медичного факультету
Імператорського Харківського університету
(нині – Харківський національний
медичний університет)

Одночасно Олександр Васильович читає
курс загальної патології у Жіночому медичному
інституті, Ветеринарному інституті
та в Зуболікарській школі Кривопускова (Харків)

*Жіночий медичний інститут
(вул. Сумська 1, 3-4 поверхи)*

З ім'ям О.В. Репрева пов'язаний розквіт
харківської кафедри загальної патології

Велику увагу професор приділяв матеріально-
технічному оснащенню кафедри.
Викладання патофізіології збагатилось лекційними
демонстраціями дослідів, значно вдосконалено
практичні заняття

У 1912 р. вченому присвоєно звання
Заслуженого професора

О.В. Репрев був одним із організаторів безоплатної громадської медичної допомоги студентству Харкова

Протягом багатьох років Олександр Васильович особисто обслуговував безоплатні амбулаторії для учнів вищих учбових установ міста, і як університетський лікар надавав допомогу студентам вдома

У 1918–1920 рр. О.В. Репрев – завідувач кафедри загальної патології і декан медичного факультету Кримського університету в Симферополі

В цей час кафедрою в Харкові тимчасово керував його учень Даміан Петрович Гриньов, згодом відомий мікробіолог

Д.П. Гриньов

У 1916 р. Олександр Васильович купує будинок
в Харкові по вул. Дівочій, 6

Під час роботи в Криму будинок професора
О.В. Репрева експропріювали – його зайняв відділ
ентомології Харківської сільськогосподарської
дослідної станції

Олександр Васильович клопотав
про денационалізацію домоволодіння,
але у 1922 р. йому лише дозволили жити
квартирантом у кв. № 4

*Будинок О.В. Репрева
(вул. Дівоча, 6)*

О.В. Репрев є одним з родоначальників
вітчизняної ендокринології.

Приймав участь у створенні в Харкові
науково-дослідного інституту ендокринології (1919)

Вченому належить заслуга заснування
кафедри мікробіології Харківського
медичного інституту у 1922 р.

У 1925–1930 рр. професор очолював науково-
дослідну кафедру експериментальної патології
при Головнауці України, завідував біологічним
відділенням Всеукраїнського
рентгенологічного інституту (Харків)

*Інститут проблем ендокринної патології
ім. В.Я. Данилевського
(вул. Алчевських, 10)*

З 1926 р. О.В. Репрев – перший керівник
відділу патології Державного інституту
наукової і практичної ветеринарії
Наркомзему УСРР (Харків)

Саме Олександрову Васильовичу належить
заслуга створення харківської наукової школи
патофізіологів, з якої вийшло понад 20 професорів

Найбільш відомі учні професора О.В. Репрева –
Д.О. Альперн, М.М. Павлов, О.І. Черкес, Д.П. Гриньов,
Б.А. Шаццло, Я.Я. Постоев та ін.

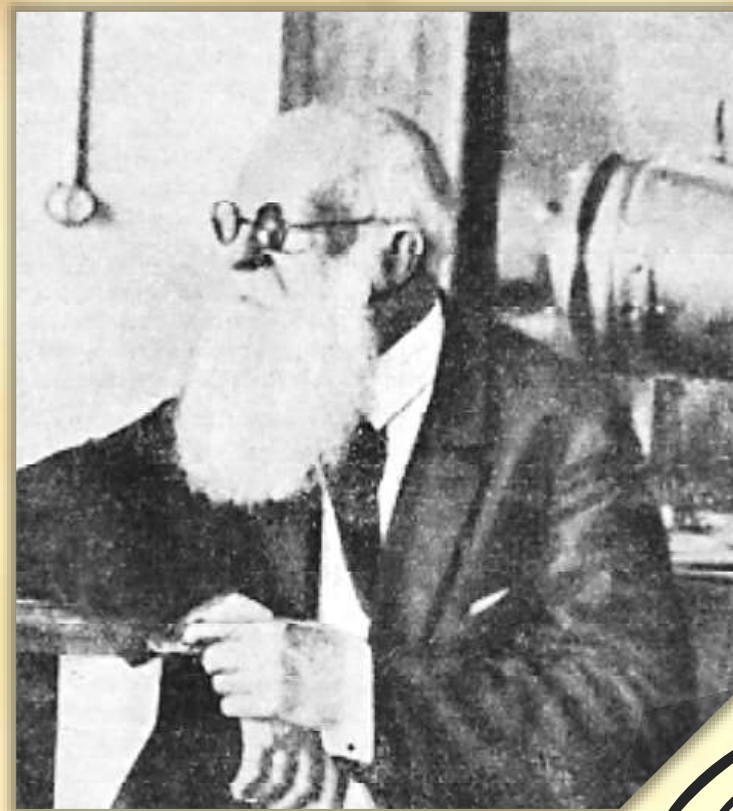

*Зліва – М.М. Павлов, у центрі – О.В. Репрев,
лаборанти кафедри, Д.О. Альперн, О.І. Черкес
(1918)*

Наукові інтереси видатного вченого-патолофізіолога присвячені проблемам голодування та патології обміну речовин, зокрема ендокринної системи, дослідженню залоз внутрішньої секреції, радіобіології, онкології тощо

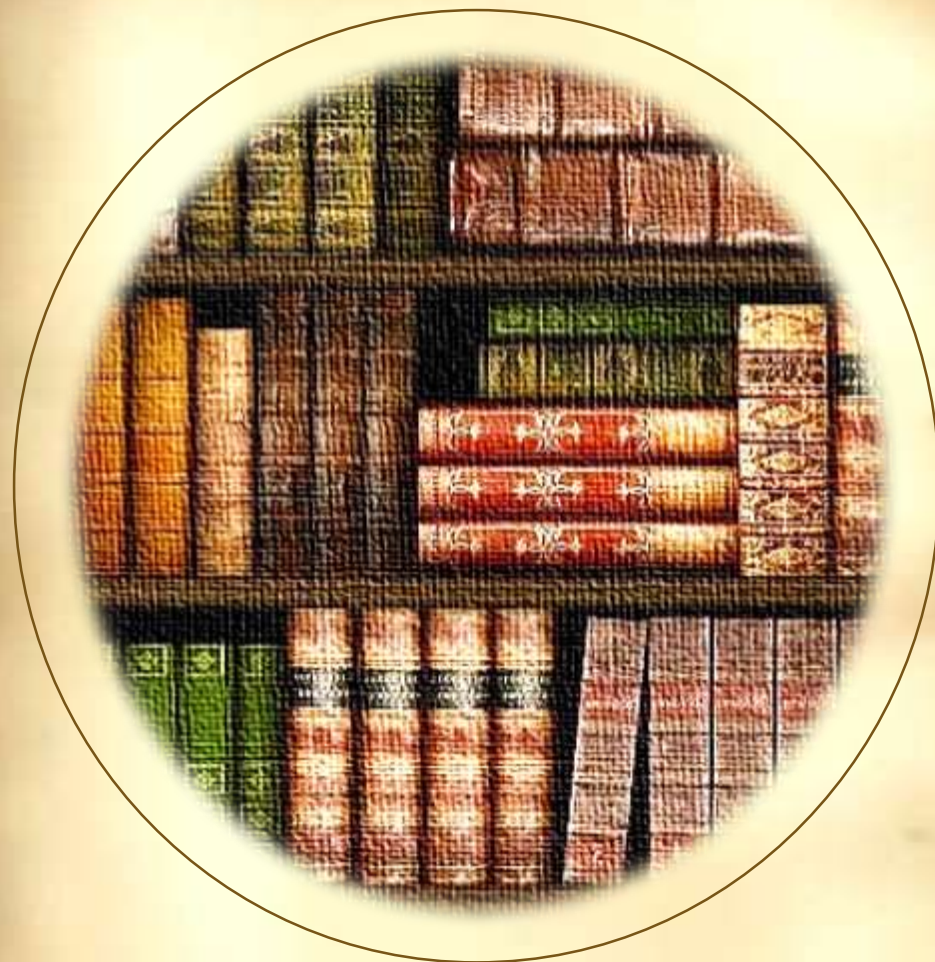
Набули визнання його дослідження стану організму жінки при вагітності, у післяпологовому періоді та під час годування дитини

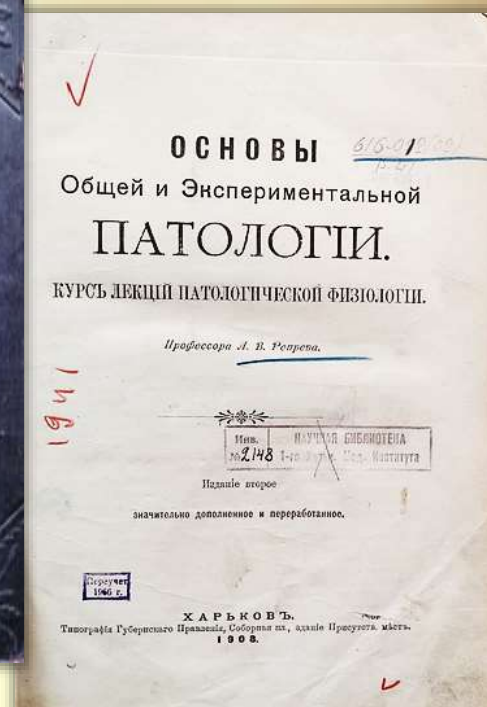
Наукові праці та підручники О.В. Репрева зробили неоціненний внесок у розвиток експериментальної патології та виділенні патолофізіології як самостійної науки

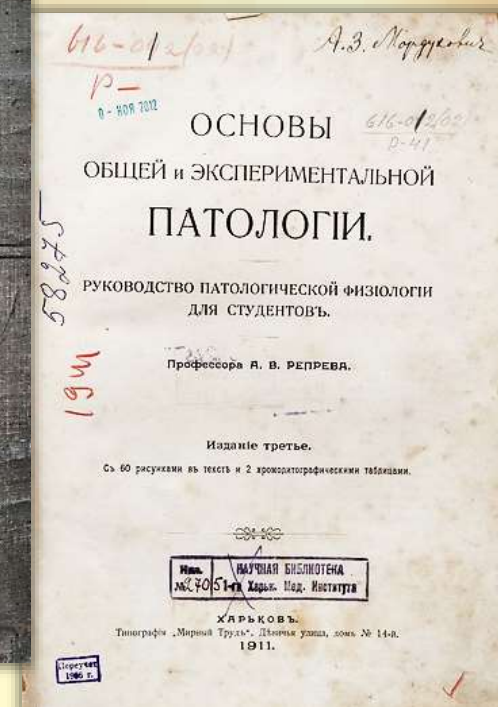
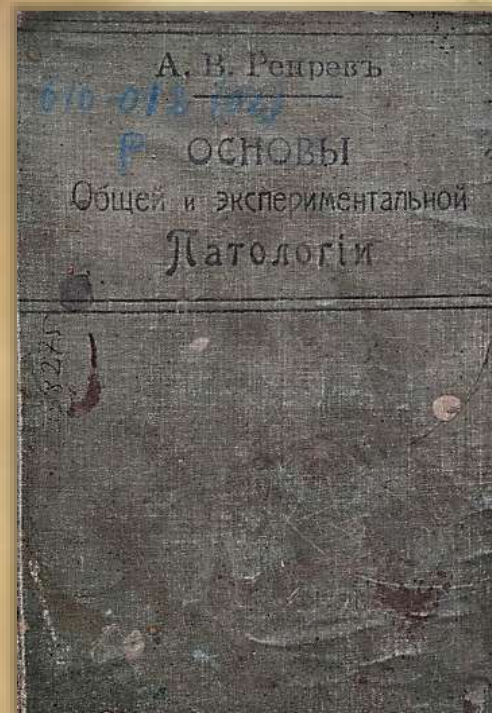
Олександр Васильович Репрев раптово помер 21 червня 1930 р. у своїй лабораторії під час розбору з учнями чергового експерименту

Праці О.В. Ретрєва
та література про нього
з фондів Наукової бібліотеки
Харківського національного
медичного університету

616.012(02) P
Репревъ А. В.
Основы общей и экспериментальной патологии : курсъ лекцій патологической физиологии / А. В. Репревъ. — 2-е изд., доп. и перераб. - Харьковъ : Типографія Губернскаго Правленія, 1908. — 1240 с. : ил.

616.012(02) P
Репревъ А. В.
Основы общей и экспериментальной патологии : руководство патологической физиологии для студентовъ / А. В. Репревъ. — 3-е изд. — Харьковъ : Типографія «Мирный Трудъ», 1911. — 627 с. : ил. Съ 60 рисунками въ текстѣ и 2 хромолитпографическими таблицами.

КОНСПЕКТЪ
по общей и экспериментальной патологии
за 1895-96 уч. годъ.

Предметъ общей патологии. Цѣль общей патологии. Средства при изученіи патологическихъ явленій. Определеніе фактовъ. Вѣдѣніе къ ихъ сущности. Раздѣленіе и классификація фактовъ. Общія явленія фактовъ. Причины явленій. Прочныя аккомодуляціи: недостаточность (артерія и вѣнчика, черепъ скелета). Прочныя факторы явленій. Прочныя, зависящія отъ пола, возраста, конституціи, темперамента. Пониженіе и возвышеніе, какъ увеличеніе реакціи организма противъ явленій фактовъ, какъ и приспособленіе къ наличности фактовъ, и какъ явленія специфическаго (своебоднаго) типа фактовъ. Пониженіе реакціи. Явленія истиннаго, ложнаго, связаннаго или связаннаго фактовъ. Факторы аккомодуляціи и аккомодуляціи.

Прочныя атрофія, какъ результатъ нарушенія равновѣсія между ассимиляціей и дисассимиляціей въ тканяхъ. Пониженіе и количественной и качественной атрофія. Виды атрофіи. Виды истиннаго перерожденія: 1) хроническаго перерожденія, 2) фибринознаго перерожденія, 3) жироваго перерожденія, 4) гликогенаго перерожденія.

Качество недостаточности явленій, зависящаго явленія жидкой внутренней среды дѣйствія, какъ причина качественности атрофіи. Аккомодуляціи перерожденія. Истиннаго перерожденія. Сущность и отличіе явленія отъ гніенія. Ракъ. Злокачественнаго явленія явленія явленія отъ явленія органа. Средства изученія. Экспериментальной явленія: явленія явленія дисассимиляціи тканей. Явленія перерожденія. Функциональнныя и качественныя явленія явленія. Отношенія къ явленія явленія явленія, явленія и явленія. Выводъ изъ явленія: 1) какъ и явленія

Проф. А. Репревъ.

Предметъ общей патологии. Цѣль общей патологии. Средства при изученіи патологическихъ явленій. Определеніе фактовъ. Вѣдѣніе къ ихъ сущности. Раздѣленіе и классификація фактовъ. Общія явленія фактовъ. Причины явленій. Прочныя аккомодуляціи: недостаточность (артерія и вѣнчика, черепъ скелета). Прочныя факторы явленій. Прочныя, зависящія отъ пола, возраста, конституціи, темперамента. Пониженіе и возвышеніе, какъ увеличеніе реакціи организма противъ явленій фактовъ, какъ и приспособленіе къ наличности фактовъ, и какъ явленія специфическаго (своебоднаго) типа фактовъ. Пониженіе реакціи. Явленія истиннаго, ложнаго, связаннаго или связаннаго фактовъ. Факторы аккомодуляціи и аккомодуляціи.

Прочныя атрофія, какъ результатъ нарушенія равновѣсія между ассимиляціей и дисассимиляціей въ тканяхъ. Пониженіе и количественной и качественной атрофія. Виды атрофіи. Виды истиннаго перерожденія: 1) хроническаго перерожденія, 2) фибринознаго перерожденія, 3) жироваго перерожденія, 4) гликогенаго перерожденія.

Качество недостаточности явленій, зависящаго явленія жидкой внутренней среды дѣйствія, какъ причина качественности атрофіи. Аккомодуляціи перерожденія. Истиннаго перерожденія. Сущность и отличіе явленія отъ гніенія. Ракъ. Злокачественнаго явленія явленія явленія отъ явленія органа. Средства изученія. Экспериментальной явленія: явленія явленія дисассимиляціи тканей. Явленія перерожденія. Функциональнныя и качественныя явленія явленія. Отношенія къ явленія явленія явленія, явленія и явленія. Выводъ изъ явленія: 1) какъ и явленія

Проф. А. Репревъ.

Репревъ А.

Конспектъ по общей и экспериментальной патологии за 1895-96 уч. годъ / А. Репревъ. — Харьков : Типографія И. М. Варшавчика, 1895. — 8 с.

612.1 Р
612.1 Р
ОТНОШЕНІЕ ХЛОРИСТАГО НАТРІЯ КРОВОЯНОЙ ТКАНИ КЪ БѢЛКАМЪ ПЛАЗМЫ ЕЯ.
Проф. А. В. РЕПРЕВЪ и приклад. М. М. ПАВЛОВЪ.
ХАРЬКОВЪ.
Типографія «МИРНЫЙ ТРУДЪ», Дзюбача ул., № 14.
1914.

612.1 Р

Репревъ А. В.

Отношеніе хлористаго натрія кровяной ткани къ бѣлкамъ плазмы ея / А. В. Репревъ, М. М. Павловъ ; Изъ Лабораторіи Общей и Экспериментальной Патологіи Императорскаго Харьковскаго Университета А. В. Репрева. — Харьковъ : Типографія «Мирный трудъ», 1914. — 11 с.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА І КЛІНІЧНА МЕДИЦИНА

2003 №2

А.В. РЕПРЕВ — ОСНОВАТЕЛЬ ХАРЬКОВСКОЙ НАУЧНОЙ ШКОЛЫ ПАТОФИЗИОЛОГОВ, ОСНОВОПОЛОЖНИК ЭНДОКРИНОЛОГИИ В РОССИИ

Н.А. Клименко

Харьковский государственный медицинский университет

А.В. Репрев (1853–1930)

Исполняется 150 лет со дня рождения профессора Александра Васильевича Репрева — выдающегося отечественного патолога-физиолога, основателя харьковской научной школы патофизиологов, основоположника эндокринологии в России. Он создал одну из первых, крупнейших и авторитетнейших научных школ, которая явила многочисленный ряд выдающихся, утвержденных, развитых и распространяемых патофизиологов в стране. Из нее вышло более 20 профессоров, которые стали создателями и руководителями кафедр и отделов во многих городах (Харьков, Одесса, Ленинград, Москва, Ленинград и др.) и собственной научной школы (Н.С. Александр, С.М. Лейтен, С.Г. Герасим, М.М. Павлов, Б.А. Шаповал, Ф.М. Винавер, Э.Я. Стерина, П.П. Малинов, землелеповед Д.И. Трунов, фармаколог Я.Я. Истомин и А.И. Чернов и др.). Когда харьковская кафедра и преемник А.В. Репрева существовала уже более 20 лет и ее основатель профессор И.В. Ободковский, а затем его преемник профессор С.Д. Костарин, воспитанники Военно-медицинской академии, ученики М.М. Рудинки и В.В. Шуштина, внесли огромный вклад в развитие, развитие научной школы патофизиологов считается весьма заслуженной школой.

А.В. Репрев оставил глубокий след в науке. Широко известны его научные разработки по проблеме мышечной патологии обмена веществ и особенно патологии эндокринной системы, благодаря которым он получил имя «отца русской эндокринологии», «отца русской эндокринологии» [1, 2].

А.В. Репрев происходил из потомственных дворян Владимирской губернии. Он родился 26 августа 1853 г. в семье мирского офицера. Среднее образование получил во Владимирской гимназии, учиться которой ему не удалось, так как он был дружен с младшим на отставке из-за политической неблагонадежности. Он долго добывался разрешение сдать выпускные экзамены, которые выдержал, наконец, в Тамбове, в 1873 г. В том же году поступил в Медицинско-фармацевтический кадетский корпус Военно-медицинской академии в Петербурге. Поступил по окончании академии в 1878 г. делал врача, но распространялся Главного военно-медицинского института был выпущен в действительную армию, в Волгарию, где пробыл до окончания июля 1879 г., так есть выдана до окончания июня в Гурьев. По окончании с полтора годами действительной в Петербурге был назначен в запас чиновником Военно-медицинского ведомства. В 1880 г., сдана экзамен на степень доктора медицины, получил место ординатора в Павловской женской больнице, где занимался родильным делом, женским и детским отделением и одновременно преподавал в физиологической школе и школе специальных кафедр. В 1886 г. переехал в Петербург, где занимал ряд военно-санитарных должностей и одновременно приступил к интенсивной научной работе в лаборатории В.В. Шуштина — основоположника патофизиологии и основателя кафедры общей патологии Военно-медицинской академии (1879). В 1888 г. А.В. Репрев защитил диссертацию, посвященную экспериментальному изучению обмена веществ при беременности. В том же году по прочтении двух пробных лекций был удостоен конференцией академии звания приват-доцента кафедры общей патологии, с 1890 г. — профессор той же

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ И КЛИНИЧЕСКАЯ МЕДИЦИНА. 2003. № 2

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА І КЛІНІЧНА МЕДИЦИНА

2003 №2

А.В. РЕПРЕВ — УЧИТЕЛЬ, УЧЕНЫЙ В.Ф. Мыслицкий, В.П. Пишак, С.С. Ткачук История харьковской медицинской школы

Н.А. Клименко

История харьковской медицинской школы тесно связана с именем ее основателя, профессора А.В. Репрева, и имеет много интересных фактов, которые заслуживают внимания. В начале XIX — начале XX веков харьковская медицинская школа была одной из крупнейших в России. Она была создана профессором А.В. Репревым, который в 1853 году возглавил кафедру общей патологии Военно-медицинской академии в Харькове. В это время в Харькове работали профессора П.П. Малинов, Я.Я. Истомин и А.И. Чернов. А.В. Репрев был одним из ведущих патофизиологов того времени. Он занимался изучением обмена веществ и эндокринологии. Его работы по этим вопросам были высоко оценены научным сообществом. А.В. Репрев оставил глубокий след в науке. Широко известны его научные разработки по проблеме мышечной патологии обмена веществ и особенно патологии эндокринной системы, благодаря которым он получил имя «отца русской эндокринологии», «отца русской эндокринологии» [1, 2].

А.В. Репрев происходил из потомственных дворян Владимирской губернии. Он родился 26 августа 1853 г. в семье мирского офицера. Среднее образование получил во Владимирской гимназии, учиться которой ему не удалось, так как он был дружен с младшим на отставке из-за политической неблагонадежности. Он долго добывался разрешение сдать выпускные экзамены, которые выдержал, наконец, в Тамбове, в 1873 г. В том же году поступил в Медицинско-фармацевтический кадетский корпус Военно-медицинской академии в Петербурге. Поступил по окончании академии в 1878 г. делал врача, но распространялся Главного военно-медицинского института был выпущен в действительную армию, в Волгарию, где пробыл до окончания июля 1879 г., так есть выдана до окончания июня в Гурьев. По окончании с полтора годами действительной в Петербурге был назначен в запас чиновником Военно-медицинского ведомства. В 1880 г., сдана экзамен на степень доктора медицины, получил место ординатора в Павловской женской больнице, где занимался родильным делом, женским и детским отделением и одновременно преподавал в физиологической школе и школе специальных кафедр. В 1886 г. переехал в Петербург, где занимал ряд военно-санитарных должностей и одновременно приступил к интенсивной научной работе в лаборатории В.В. Шуштина — основоположника патофизиологии и основателя кафедры общей патологии Военно-медицинской академии (1879). В 1888 г. А.В. Репрев защитил диссертацию, посвященную экспериментальному изучению обмена веществ при беременности. В том же году по прочтении двух пробных лекций был удостоен конференцией академии звания приват-доцента кафедры общей патологии, с 1890 г. — профессор той же

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ И КЛИНИЧЕСКАЯ МЕДИЦИНА. 2003. № 2

Клименко Н. А. А. В. Репрев — основатель харьковской научной школы патофизиологов, основоположник эндокринологии / Н. А. Клименко // Экспериментальна і клінічна медицина. — 2003. — № 2. — С. 7-9.

Мыслицкий В. Ф. А. В. Репрев — учитель, ученый / В. Ф. Мыслицкий, В. П. Пишак, С. С. Ткачук // Экспериментальна і клінічна медицина. — 2003. — № 2. — С. 10-11.

ІСТОРІЯ НАУКИ

М.О. Клименко

150 років від дня народження професора
О.В. Репр'юва

Важливою історією від дня народження професора Олександра Васильовича Репр'юва - видатного українського вченого-фізіолога, засновника першої в Україні кафедри фізіології, організатора вітчизняної науки. Він ставив науку і творчі завдання і виховував науковий кадр з ментальними, інтелектуальними і моральними якостями. З його іменем пов'язано ім'я 23 професорів, які стали педагогами та керівниками кафедр у Київському, Львівському, Тернопільському, Вінницькому, Черкаському, Луганському та інших вищих навчальних закладах України. Він довго працював директором Інституту фізіології НАН України.

Б.А. Шацько, Ф.М. Кривої, С.В. Сторож, С.П. Мухомор, миколайчук Д.П. Гринько, Фармакологія В.В. Писун, І.О. Чорний та інші. У день народження видатного вченого О.В. Репр'юва аксіомою має стати для нас і в подальшому професор С.В. Шинкевич, з якого почався науковий шлях професора С.В. Репр'юва, вченого-фізіолога-кардіолога, учня М.М. Рудика і В.В. Пилипенка. Крім наукової роботи в П. Кривоїчакі і в інших містах, він працював керівником кафедри фізіології в Інституті фізіології НАН України, викладав в Україні та за кордоном, був членом багатьох наукових товариств міжнародного рівня.

О.В. Репр'юв завжди ставив перед собою завдання, як виховати, так і вивчити науку людини, і вважав, що наука - це не тільки знання, це ще й моральні якості людини. Він вважав, що наука - це не тільки знання, це ще й моральні якості людини. Він вважав, що наука - це не тільки знання, це ще й моральні якості людини.

Олександр Васильович працював у Інституті фізіології НАН України з 1929 року. Він працював директором Інституту фізіології НАН України з 1959 року. Він працював директором Інституту фізіології НАН України з 1959 року.

УРЖ Український Радіологічний Журнал

Щоквартальний науково-практичний видання

1 | 2014

Історія ДУ «Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва НАМН України»

Редукція: Катерина Гринько, Руслана Васильівна Репр'юва

Олександр Репр'юв і біологічне відділення Харківської рентген-академії

Професор Олександр Васильович Репр'юв

Про професора Олександра Васильовича Репр'юва (1878 - 1968) - вченого і педагога української медицини в Харківській державній УРСР, який працював в Україні з 1929 року, засновника першої в Україні кафедри фізіології, організатора вітчизняної науки, який ставив науку і творчі завдання і виховував науковий кадр з ментальними, інтелектуальними і моральними якостями. З його іменем пов'язано ім'я 23 професорів, які стали педагогами та керівниками кафедр у Київському, Львівському, Тернопільському, Вінницькому, Черкаському, Луганському та інших вищих навчальних закладах України. Він довго працював директором Інституту фізіології НАН України.

Важливою історією від дня народження професора Олександра Васильовича Репр'юва - видатного українського вченого-фізіолога, засновника першої в Україні кафедри фізіології, організатора вітчизняної науки. Він ставив науку і творчі завдання і виховував науковий кадр з ментальними, інтелектуальними і моральними якостями. З його іменем пов'язано ім'я 23 професорів, які стали педагогами та керівниками кафедр у Київському, Львівському, Тернопільському, Вінницькому, Черкаському, Луганському та інших вищих навчальних закладах України. Він довго працював директором Інституту фізіології НАН України.

Олександр Васильович працював у Інституті фізіології НАН України з 1929 року. Він працював директором Інституту фізіології НАН України з 1959 року. Він працював директором Інституту фізіології НАН України з 1959 року.

Олександр Васильович працював у Інституті фізіології НАН України з 1929 року. Він працював директором Інституту фізіології НАН України з 1959 року. Він працював директором Інституту фізіології НАН України з 1959 року.

Клименко М. О. 150 років від дня народження професора
О. В. Репр'юва / М. О. Клименко // Фізіологічний журнал. – 2003.
– Т. 49, № 4. – С. 124-127.

Русанова Є. Г. Олександр Репр'юв і біологічне відділення Харківської
рентген-академії / Є. Г. Русанова, К. В. Русанов // Український
радіологічний журнал. – 2014. – Т. 22, № 1. – С. 79-87.
– Режим доступу:
<http://medradiologia.org.ua/assets/files/arch/2014/1/p79-87.pdf>

61(092) В
Клименко М. О.
Репрев Олександр Васильович / М. О. Клименко
// Вчені Харківського державного медичного університету
/ за ред. акад. А. Я. Циганенка. – Харків, 2003. – С. 216-217.

61(09) В
Перцева Ж. Н.
Нестор русской эндокринологии – Александр Васильевич Репрев / Ж. Н. Перцева // Вірні клятві Гіппократа: розповіді про тих, хто є взірцем для прийдешніх поколінь лікарів / за ред. В. М. Лісового, В. А. Капустника, Ж. М. Перцевої; Харківський національний медичний університет. – Харків: ХНМУ, 2020. – С. 188-197. – Режим доступу: <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/28094>

Підготували
Л.В. Скрипченко
В.В. Віскова

© НБ ХНМУ, 2023